

Iako je ovo delo nastalo davne 1916. godine, omladina se idalje poistovećuje sa glavnim junakom Stivenom. Tokom radnje romana smo videli njegovo odrastanje i takođe smo bili svedoci njegovoj neprestanoj borbi sa sopstvenim strahovima i žudnjama. On zapravo želi da oseti život u svim njegovim oblicima. Džojns nam u ovom romanu pokazuje na koje sve načine mlad čovek može da zaluta i propada, ali isto tako i da se vrati i uzdigne.

Zašto je roman istorija jedne mladalačke pobune?

Pobuna je nastala iz Stivenove želje da bude srećan i da upozna celovitost života. Njegova prva pobuna je bila u školi protiv profesora zbog koga je nepravедno dobio batine pred celim razredom. Ubrzo je usledilo i njegovo prvo seksualno iskustvo koje je zapravo pobuna protiv crkve i njenih propoveda o bezgrešnom životu na zemlji zarad nebeskog raja. Stiven nije želeo da služi nečemu u šta ne veruje, međutim on se time odvojio ne samo od crkve, već i od otadžbine i porodice. Njegova radoznalost nije mogla da odoli grehovima. On je doneo odluku da bude veran sam sebi.

„Reći ću vam šta ću, a šta neću. Neću služiti onome u šta više ne verujem, bilo da se zove moj dom, moja otadžbina ili moja crkva: i pokušaću da se izrazim u neki način života ili umetnosti što slobodnije mogu i što potpunije mogu, koristeći za svoju odbranu jedino oružje koje sebi dozvoljavam - ćutanje, izgnanstvo i lukavstvo.“

Posle određenog vremena, osetio je grižu savesti zbog svojih postupaka. Poželeo je da se vrati crkvi i Svetoj Trojici jer ga osećaj krivice nije napuštao. Krivica ga napušta tek kada krene svojim putem, putem kojim je njegov duh predodređen, a to je umetnost, tačnije pisanje. Kroz pisanje je mogao da se u potpunosti izrazi i osećao se mnogo slobodnije.

„Predmet umetnika je stvaranje lepog. Šta je lepo, drugo je pitanje.“

Da li je pobuna uspela?

Mladi Dedalus je uprkos svim preprekama ostvario svoj san i samim tim pronašao sebe. Majka ga je nagovarala da ostane veran crkvi dok su ga drugovi nagovarali da postane nacionalista i da zamrzi Engleze, ali on ostaje dosledan sebi i ne sluša nikoga. Iako je ostvario svoj krajnji cilj, mnogo toga je žrtvovao. Ostavio je porodicu i dom jako mlad što uopšte nije lako. To je bio put na kome se materija i duh uobličavaju zarad estetskog cilja. Na ovo pitanje bi naš odgovor bio da, jer je spoznao sebe i svoje vrednosti. Veliki broj mladih ima isti problem, međutim nemaju toliko hrabrosti kao Stiven, pa se upravo zbog toga nikad ni ne ostvare u onome o čemu maštaju.

Zaključak

Ovaj roman se može okarakterisati kao univerzalni, jer je Stivenova priča nešto sa čim se bori svaka mlada osoba njegovih godina. Sveznajući pripovedač koji je u svesti junaka nam još više pomaže da bolje razumemo misli i postupke glavnog junaka. Kraj dela uopšte nije kraj već je početak. Knjiga kulminira Stivenovim samonametnutim izgnanstvom iz Irske, napuštanjem svoje porodice, Crkve a između ostalog

i svoje prošlosti. Stiven nije u stanju da se istinski posveti svom umetničkom pozivu sve dok ne odbaci veze svoje prošlosti i zaista doživi život kao nezavisna osoba. Njegove završne reči su: „Dobro došao, živote! Idem da se po milioniti put susrećem sa stvarnošću iskustva i da iskujem u kovačnici svoje duše nestvorenu savest svog roda... Stari oče, stari majstore, budi uz mene sada i uvek i pomoz mi".

Mina Zagorac 3/2

Iva Arsenijević 3/2